

RUSYA ÜLKE RAPORU

Ar-Ge ve Uluslararası İlişkiler, 2020

Resmi adı	Rusya Federasyonu
Yönetim biçimi	Federal Yarı Başkanlık Tipi Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Vladimir Putin
Başbakan	Dmitri Medvedev (2012-...)
Başkent	Moskova
Önemli şehirler	Moskova, St. Petersburg, Yekaterinburg, Nizhny Novgorod
Nüfus	143,891,555
Yüz ölçümü	17.075.400km ²
Dil	Rusça
Dini yapı	Ortodoks Hristiyanlık
Para birimi	Rus Rublesi (RUB)
GSYİH (milyar\$)	1,657.60 (2018)
KBGSYİH (\$)	11,729.10 (2018)
GSYİH Büyüme hızı (%)	1.8 (2017)
Enflasyon oranı (%)	4,2 (2017)
İşsizlik oranı (%)	5,5 (2017)
Etnik Yapı	Rus (%80,9), Tatar (%3,7), Ukrain (%1,4), Başkurt (%1.1), Çuvaş (%1), Çeçen (%1), diğer (%10,2)
Önemli Siyasi Partiler	Birleşik Rusya Partisi, Komünist Parti, Liberal Demokratik Parti, Adil Rusya Partisi
Üyesi olduğu uluslararası kuruluşlar	Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Dünya Ticaret Örgütü, Avrasya Ekonomik Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu, Şanhay İşbirliği Örgütü, Ortak Güvenlik Anlaşması Örgütü, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	5
1. GENEL BİLGİLER.....	5
1.1 COĞRAFYA VE İKLİM.....	5
1.2 SİYASİ VE İDARİ YAPI	5
1.3 NÜFUS VE İŞGÜCÜ YAPISI	6
1.4 DOĞAL KAYNAKLAR VE ÇEVRE	6
2. GENEL EKONOMİK DURUM	6
2.1 EKONOMİK YAPI.....	6
2.2 EKONOMİ POLİTİKALARI	7
2.3 SEKTÖRLER	8
2.3.1 TARIM VE HAYVANCILIK.....	8
2.3.2 SANAYİ.....	9
2.3.3 MADENCİLİK.....	9
2.3.4 İNŞAAT VE MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ.....	10
2.3.5 TURİZM	11
2.3.6 ULAŞTIRMA VE TELEKOMÜNİKASYON ALTYAPISI	11
2.3.7 ENERJİ.....	12
2.3.8 BANKACILIK	13
3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	13
3.1 DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARIN GÖRÜNÜMÜ	13
3.2 ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI	14
3.3 RUSYA'DA TEMSİLCİ OFİSLER.....	14
4. DIŞ TİCARET	15
4.1 GENEL GÖRÜNÜM	15
4.2 İHRACAT.....	16
4.3 İTHALAT	17
5. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET	18
5.1 GENEL GÖRÜNÜM	18
5.2 İHRACAT.....	19
5.3 İTHALAT	20

5.4 İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller	20
6. Dış Ticaret Politikası ve Vergiler	21
6.1 Dış Ticaret Politikası	21
6.2 Tarifeler ve Diğer Vergiler.....	22
6.2.1 Genel Olarak Gümrük Vergileri.....	22
6.2.2 KDV ve Diğer Vergiler	22
6.2.3 Dış Ticarete Standardizasyon Uygulamaları	22
7. İş İnsanlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar	23
7.1 Genel Bilgiler	23
7.2 Pasaport ve Vize İşlemleri	23
7.3 Resmî Tatiller ve Çalışma Saatleri	24
7.4 Genel Değerlendirme ve Öngörüler.....	24
8. Faydalı Adresler	25

GİRİŞ

Rusya Federasyonu, 17 milyon kilometrekareyi aşan yüzölçümü ile dünyanın en geniş alana sahip ülkesi olan Rusya, 11 farklı zaman dilimine bölünmüştür. Asya'nın kuzeyinde Kuzey Pasifik Okyanusu ve Avrupa arasında Kuzey Buz Denizine uzanan ülke, 14 ülkeyle sınır komşusudur.

Ekonomisi büyük ölçüde petrol ve doğal gaz ihracatına bağlıdır. Petrol ve doğal gaz Rusya'nın ihracatının yaklaşık üçte ikisini oluşturmaktadır. Zengin doğal gaz ve petrol kaynaklarının yanı sıra, kömür, alüminyum, bakır, demir, elmas, altın, gümüş maden kaynakları ve ormancılık ürünleri ile dünya ham madde ihracatında önde gelen ülkelerden biridir. 2017 yılı itibarıyla 191 ülke arasında dünyanın 11. büyük ekonomisidir.

Dünya Bankası tarafından yayınlanan İş Yapma Kolaylığı (Doing Business) 2018 yılı raporuna göre Rusya, iş yapma kolaylığı açısından 190 ülke arasında 35. sırada yer almaktadır.

1. GENEL BİLGİLER

1.1 Coğrafya ve İklim

Asya'nın kuzeyinde Kuzey Pasifik Okyanusu ve Avrupa arasında Kuzey Buz Denizine uzanan ülke, 14 ülkeyle (Azerbaycan, Beyaz Rusya, Çin, Estonya, Finlandiya, Gürcistan, Kazakistan, Kuzey Kore, Letonya, Litvanya, Moğolistan, Norveç, Polonya, Ukrayna) sınır komşusudur. Topraklarının dörtte üçü düz ovalık olan ülkede, Ural dağlarının batısında bulunan alan Avrupa kıtası içinde sayılmaktadır. Orta Sibirya ve Uzak Doğuda sıradağlar bulunmaktadır. Hazar kıyılarında ise, çoğu yerde yükseklik deniz seviyesinin altında seyretmektedir.

Ülke geneli itibarı ile ılıman iklim kuşağında yer alan Rusya, Karadeniz kıyılarında (güney) görülen subtropikal iklimden, yıllık sıcaklık farkının 80°C'ye vardığı Güney Sibirya'daki sert karasal iklime ve kuzeydeki kutup iklimine kadar değişen bir iklim mozaiğine sahiptir. Doğu Sibirya karasal iklimin etkisi altındayken, Rusya'nın uzak doğusu muson yağmurları nedeniyle yıllık 1 000 mm yağış almaktadır. Başkent Moskova'da en sıcak ay Temmuz olup, en düşük ve en yüksek sıcaklık değerleri Temmuz ayında ortalama 13-23 °C'dir. Kentteki en soğuk ay olan Ocak ayında ise ortalama sıcaklıklar en düşük -16 °C ve en yüksek -9 °C'dir. En yağışlı ay Temmuz ayı olup, en az yağış görülen ay ise Mart'tır.

1.2 Siyasi ve İdari Yapı

İki parlamentolu bir başkanlık sistemi ile yönetilen Rusya Federasyonu çeşitli federal yapılardan oluşmaktadır. Bu federal yapılar hukuki açıdan eşit birimler sayılmakta olup, aşağıdaki gibi sıralanabilir: 21 Cumhuriyet (ya da Federe Cumhuriyet), 46 Oblast (Rusya'nın bölgeleri; il), 9 Kray (büyük il), 2 Federal kent yönetimi (Moskova ve St. Petersburg), 1 Özerk Oblast (özerk il/Yahudi Özerk Oblastı), 4 Özerk Okrug (küçük özerk il). Bütün bu federal birimler 9 büyük Federal Okrug (çevre) birimi içine alınıp, bu yerlere bağlanmışlardır. Rusya Federasyonu'na bağlı 21 cumhuriyetin her birinin kendi ayrı anayasası ve devlet başkanı (President) vardır. Bu anayasaların Rusya Federasyonu Anayasası'na uyumlu olması ve onunla çelişmemesi gerekmektedir.

Ülkeyi Devlet Başkanı yönetir. Başbakan başkanlığındaki hükümet de yürütme yetkisine sahiptir. Yasama yetkisi ise, Duma (Federal Meclis'in alt kanadı) ve Federasyon Kurulu'ndan (Federal Meclis'in üst kanadı) oluşan Federal Meclis'e aittir.

1.3 Nüfus ve İşgücü Yapısı

Nüfusundaki sürekli düşüş nedeni ile ciddi bir nüfus sorunu ile karşı karşıya olan Rusya'da, Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasından bu yana nüfusun yaklaşık 4 milyonu ülke dışında çıkmıştır. 2002-2006 yılları arasında nüfusta yıllık ortalama % 0,5 oranında daralma gerçekleşmiştir. Dünya Bankası tarafından 2005 yılında yayınlanan bir çalışmaya göre nüfustaki bu azalma bu oranda devam ettiği takdirde, 2050 yılı itibarı ile ülke nüfusunun % 30 üzerinde azalacağı tahmin edilmektedir. Nüfustaki düşüş, geçiş sürecinin yarattığı olumsuz etkilerle artsa da yalnızca bir komünizm sonrası dönem olgusu değildir. 1960'larda 11-20 yaş grubu haricindeki tüm yaş gruplarında yükselme eğilimi göstermeye başlayan ölüm oranları, 1980'den sonra daha da belirgin hale gelmiştir. 1990'lı yıllarda ölüm oranları ve yeni doğan ölümleri hızla artmıştır. Ölüm oranlarındaki söz konusu yükseliş çevresel faktörlerdeki olumsuzluklar, kötü yaşam koşulları ve sağlık sistemindeki bozulmadan kaynaklanmıştır. Ortalama yaşam süresinin erkeklerde 64,7, kadınlarda 76,6 olduğu tahmin edilmektedir. Okuryazarlık oranı % 99,9 olan Rusya'da eğitim harcamalarının GSYİH'ya oranı yaklaşık % 5'tir.

1.4 Doğal Kaynaklar ve Çevre

Doğal kaynakların üretimi Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra artış gösteren Rusya; zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarının yanında, kömür, bakır, alüminyum, demir, elmas, gümüş ve bakır madenleri ve ormancılık ürünleri ile hammadde ihracatında dünyada öne çıkan ülkelerden biridir. Ne yazık ki çevre kirliliği konusunda alınan önlemlere rağmen Sovyet döneminin hızlı sanayileşme sürecinden arta kalan çevre problemleri büyük sorun oluşturmaktadır. Özellikle sanayi bölgelerindeki hava ve su kirliliği, tarımsal alanların azalması, toprak verimliliğindeki düşüş, ormanların özellikle Sovyet dönemi süresince yok edilmesi çevre konusunda başlıca yaşanan problemlerdendir. Petrol ve doğalgaz sanayisi başta olmak üzere enerji santrallerinin denetimleri yeterince yapılmadığı için yüksek miktarda toksik atık üretmekte ve hava kirliliği yaratmaktadır. Çevre örgütlerinin zaten kirlenmiş durumda olan Hazar Denizi'ne petrol dökülmesi endişeleri bulunmaktadır. Ülkenin birkaç bölgesinde sivil ve askeri nükleer atıklardan kaynaklı radyoaktif kirlilik tespit edilmiştir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

2.1 Ekonomik Yapı

Büyük bir ekonomik gücün temeli olan doğal kaynaklara ve insan gücüne sahip dünyadaki belli başlı ülkelerden biri olan Rusya, sahip olduğu zengin doğal kaynak rezervleri ile büyük bir şansa sahip olsa da, bu durum ülke ekonomisi açısından bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Son 10 yıllık süreçte yüksek düzeyde seyreden petrol fiyatları ve elverişli ticaret hadleri ülkenin güçlenmesini sağlamıştır. Ancak yapılan bilimsel çalışmalar uzun vadeli büyüme ve ekonomideki doğal kaynaklara bağımlılık arasında negatif bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun nedeni, aşırı değerlendirilmiş döviz kurunun doğal kaynak dışı sektörlerde büyümeyi olumsuz etkilemesidir.

Ülkenin geniş yüzölçümü emek, kaynaklar ve merkezler arasında büyük mesafelere neden olduğu için dezavantaj oluşturmaktadır. Nehirlerin çoğu doğu-batı yönünden ziyade kuzey-güney yönlü aktığı için

denize ulaşım zordur. Bunun sonucu olarak da ülkedeki taşımacılık maliyetleri uluslararası ortalama maliyetlerin yaklaşık 3 katı kadar yüksektir.

Sahip olduğu zengin kaynaklar sayesinde Rusya'da sanayi sektörü ağır sanayi yönünde gelişmiş olup; yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sınai üretiminin %35'ten fazlasını oluşturmaktadır. Elektrik ve gıda üretiminin ise yaklaşık %25 olduğu ülkede ileri teknoloji ve tüketim malları üretiminin ekonomide küçük paya sahip olduğu açıkça göze çarpmaktadır. Tekstil sektörünü de kapsayan hafif sanayinin de sınai üretimdeki payı cüzi düzeydedir. Sanayi Moskova, St. Petersburg, Yekaterinburg ve Nizhny Novgorod kentlerinde yoğunlaşmıştır. Bu büyük kentler geçiş sürecini diğer kentlere göre daha iyi yönetmiş, üretimde çeşitlilik sağlamıştır. Tomsk ve Novosibirsk gibi daha küçük kentler Sovyet rejimi tarafından yaratılan sanayi merkezleridir.

Ekonomi büyük ölçekli sınai işletmelerinin hakimiyetinde olup, KOBİ'lerin GSYİH'den aldıkları pay %10-15 civarındadır. Bunun nedeni yoğun vergi uygulamaları ve karmaşık hukuki düzenlemelerdir.

2.2 Ekonomi Politikaları

Komünizm sonrası dönemde ekonomik anlamda ciddi bir çöküntü ile karşı karşıya kalan ülkede, komünist ekonominin çökmesiyle enflasyon üç haneli rakamlara yükselmiştir. Bu durumun nedeni eski Doğu Avrupa pazarlarının Doğu Bloku'nun dağılması ile birlikte çözülmesi ve bunun sonucunda arz zincirinin bozulması, Mali yardımların kesilmesi nedeni ile tarım sektöründe ortaya çıkan kriz, Kumanda ekonomisi kurallarının, pazar ekonomisi kuralları uygulanmaya başlanmadan terk edilmesi gibi yapısal sorunlardır.

1992 yılında pazar ekonomisinin mümkün olduğunca hızla inşa edilebilmesi için bir ekonomik program tasarlanmış; ancak üretimdeki düşüş, mali dengesizliklerdeki genişleme ve yapısal reformlardaki yavaş ilerlemenin önüne yeterince geçilememiştir. 1994 yılında Merkez Bankası tarafından IMF desteği ile sıkı para politikası uygulaması başlatılmış ve enflasyonla mücadeleye dönük bir bütçe kabul edilmiştir. Üç haneli enflasyonla uzun yıllar süren mücadele sonunda Rusya, 1995 yılında belirli ölçüde bir makroekonomik istikrar sağlamış olup, bunu 1998 yılı ortalarına dek sürdürebilmiştir. 1997-98 döneminde Rusya'nın başlıca ihracat mallarının fiyatlarındaki düşüş ve Asya krizinin sonucunda yatırımcıların gelişen pazarlara yatırımlarda çekimser kalmaları Rus ekonomisi üzerinde güçlü bir dış şok etkisi yaratmıştır. Bu da hızla artan borçlardan ve mikro düzeyde yapısal değişikliklerin eksikliğinden kaynaklanan ekonomik sorunları daha da şiddetlendirmiş ve Ruble'nin devalüasyonu ve iç borçların ödenememesi ile karşı karşıya kalınmıştır. Ağustos 1998'de çok ciddi bir ekonomik kriz başlamıştır. Enflasyon belirgin şekilde yükselmiş, 1998 yılı sonu itibarı ile %85'e ulaşmıştır. 1998 yılında ayarlanabilir sabit kurdan, dalgalı döviz kuru sistemine geçilmiştir. Kriz sonrasında alınan önlemlere izleyen dönemlerde değişen hükümetler de bağlı kalmıştır. İhracattan elde edilen gelirler Ruble'nin değerinin düşmesi neticesinde artış göstermiş ve pek çok sektör devalüasyonun sağladığı bu avantajdan yararlanarak ihracata yönelmiştir. 2000 yılı sonu itibarı ile enflasyon %20'ye gerilemiştir. Enflasyondaki düşüş eğilimi izleyen yıllarda da devam etmiş olup, 2007 yılı başı itibarı ile %7'nin biraz üzerinde gerçekleşmiştir. Ancak bundan sonraki dönemde aşırı yüksek düzeyde seyreden enerji fiyatları, para arzındaki artış ve küresel gıda fiyatlarından dolayı enflasyonda yeniden bir yükseliş baş göstermiştir. Kriz sonrasında kamu maliyesi de dikkate değer bir gelişme göstermiştir. Bu gelişme, petrol sektöründen elde edilen beklenenin üzerinde kazancı yansıtmakla birlikte aynı zamanda toplanan vergilerde artış olduğunu ve harcamaların daha iyi denetlendiğini göstermektedir.

Rusya'nın karmaşık ve külfetli vergi sistemi yatırımlar ve büyüme önünde önemli bir engel teşkil etmiştir. Vergi reformu, uzun yıllar boyunca sürekli gündemde olmuş, ancak ciddi anlamda ilerleme Vladimir Putin başkanlığında sağlanabilmiştir.

2001 yılından bu yana gerçekleştirilen başlıca reformlar şöyledir:

%13 oranında kişisel gelir vergisi uygulaması,

Çeşitli sosyal resim ve harçların yerine birleşik, yüksek ölçüde regresif sosyal vergi uygulaması,

En yüksek kurumlar vergisi oranının %35'ten %24'e düşürülmesi ve aynı zamanda çok sayıdaki yasal boşluğun ortadan kaldırılması,

Kurumlar vergisi oranının daha sonra 2009 yılında % 24'ten % 20'ye düşürülmesi,

Muntazam ticari harcamalarda muafiyet koşullarının iyileştirilmesi,

Petrol sektörü ve küçük işletmelere kolaylıklar sağlanması,

Standart KDV oranının %20'den %18'e düşürülmesi

Dünya Bankası tarafından yayınlanan İş Yapma Kolaylığı (Doing Business) 2018 yılı raporuna göre Rusya, iş yapma kolaylığı açısından 190 ülke arasında 35. sırada yer almaktadır. Küresel rekabetçilik açısından dünyadaki 137 ülke arasında Rusya 38. sırada bulunmaktadır. Rusya Federasyonu, 2017 yılı itibariyle 191 ülke arasında dünyanın 11. büyük ekonomisidir.

2.3 Sektörler

2.3.1 Tarım ve Hayvancılık

Ülkenin kuzey bölgelerindeki toprak yapısı tahıl ve benzeri diğer ürünler üretimi için elverişli olmadığından kuzeyde hayvancılığa ağırlık verilmekte; tarımsal üretim de güney bölgeleri ile batı Sibirya'da gerçekleştirilmektedir. Ülkenin tarım için elverişli olmayan coğrafi koşulları ve üç yılda bir hüküm süren kuraklık ülke topraklarının yalnızca %32'sini tarım için kullanılabilir kılmaktadır. Ülke topraklarının %45'i ise ormanlık araziden oluşmaktadır. Rusya Federasyonu belli başlı kereste üreticisi ve ihracatçısı konumundadır. 75 milyar m³ stoku olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam dünya rezervlerinin 1/4'ünden fazlasını oluşturmaktadır. Kimyevi maddelerin aşırı kullanımı, endüstriyel kirlilik, toprağın yoğun işlenmesi ve bazı bölgelerdeki yanlış ürün seçimi toprağın verimliliğini düşürmüştür.

Sovyet döneminde zorla gerçekleştirilen tarımın kolektivizasyonu, çoğu tarımsal işletmede verimsizliği beraberinde getirmiştir. Kronik sermaye yetersizliği ve devlet yardımlarına bağımlı olmak bugünkü işletmelerin karşılaştığı sorunlardır. Anayasada toprakta özel mülkiyet hakkı teyit edilmekle birlikte, mevcut yasal düzenlemede bu hak henüz tanınmamıştır. Ayrıca, arazinin alınacak kredilerde teminat olarak gösterilememesi çiftçilerin kredi imkanlarını ortadan kaldırmaktadır. Bu husus işletmelerdeki verimsizliğin de kaynağını teşkil etmektedir. Ülkedeki sorunlu çiftliklerin desteklenmesinin devlete maliyeti üst düzeydedir. Putin hükümeti tarafından çok sayıda devlet yardımının kaldırılmasına rağmen ülkedeki çiftlikler çok sayıda doğrudan sübvansiyon ve vergi indiriminden yararlanmaktadır. Söz konusu çiftlikler aynı zamanda bütçe tarafından finanse edilen düşük faizli, elverişli kredilerden yararlanmakta ve bunları geri ödememektedir. Ülkedeki çiftlikler hem bölgesel hem de yerel düzeyde desteklenmektedir.

Sovyetler Birliği dağıldığında, Rus balıkçılık endüstrisi dünyada Japonya, ABD ve Çin'den sonra 4. sırada yer almaktaydı. Halen, taze ve dondurulmuş dünya balık üretiminin %25'i ile dünya konserve balık üretiminin üçte biri Rusya'da gerçekleştirilmektedir. Hayvansal üretim de 1990'lı yılların başındaki seviyeden oldukça uzak olmasına rağmen artış eğilimindedir. Rus halkının küçük alanlarda yaptığı üretim halen toplam hayvancılık üretiminin %52'sini teşkil etmektedir.

Tarım Bakanlığı ve bağımsız kuruluşların verilerine göre Rusya'da bugün bazı temel gıda ürünleri içinde yerli ürünlerin payı: Tahıl %100, Patates %99, Sıvıyağ: %92, Süt: %83, Et: %75, Balık: %70, Şeker: %60, Tuz: %50 Rusya'ya bazı ürünlerin başlıca ithalatçısı konumundaki ülkeler ise: Tavuk ve domuz eti: ABD, Patates: Hollanda, Balık: Norveç, Sığır eti: Brezilya, Sığır ve domuz eti: Avrupa Birliği, Süt, şeker, tuz: Belarus, Sıvıyağ, tuz: Ukrayna (Ticaret Bakanlığı)

2.3.2 Sanayi

Rusya, komünizm dönemi sonrasında enerji yoğun, teknolojik olarak geri kalmış ve düşük katma değerli işleme ve savunma sanayilerine dayalı bir sanayi sektörü devralmıştır. Sovyet döneminde sübvansiyonlar sektördeki sınai işleme düzeyine göre dağıtılmıştır. Sonuç olarak komünizm sonrası dönemde sübvansiyonların kaldırılmasından en fazla zarar gören sektörler teknolojik olarak en gelişmiş sektörler olmuştur. Havacılık ve uzay sanayii gibi karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olunan sektörlerde bile yatırım eksikliği ve insan kaynağı kaybı gibi nedenlere üretim kayıpları meydana gelmiştir. Üretimdeki sürekli kayıplar sanayi sektörü üretiminin 1998 yılında 1990 yılı seviyesinin %45'ine gerilemesine neden olmuştur. Başlıca sektörler içinde tüketim malları ve makine inşaa sektörleri üretim düşüşünden en çok etkilenen sektörler olmuştur. İmalat sanayi üretim artışı, petrol ve gaz sektörleri üretim artışını ancak 2005 yılında geçebilmiştir.

Savunma sanayi harcamaları 1990'larda hızla düşmüş, bu da geçmişte önemli ayrıcalıklar tanınan savunma sanayi üretimini son derece olumsuz etkilemiştir. Sektördeki söz konusu gidişat 1999 yılında tersine dönmüş ve savunma sanayi üretim artışı artan savunma harcamaları ve silah ihracatı nedeniyle iki haneli rakamlara ulaşmıştır. Rusya, 80 kadar ülkeye silah ihraç etmektedir. Rus malı silah ithalatı yapan ülkeler arasında Çin, Hindistan, Cezayir, Venezüella, İran, Malezya ve Sırbistan gibi ülkeler bulunmaktadır.

Rus hükümeti, ülkenin doğal kaynak ihraç ederek gelişmesini sürdüremeyeceğinin bilincinde olarak özellikle hafif sanayinin gelişmesine dönük politikalar oluşturmaktadır. Hükümet, bunun için öncelikle yurt içindeki talep, sonra BDT ve diğer ülkelere yönelik ihracat için üretim yapacak sanayi tesisleri için yabancı sermaye de dahil olmak üzere çeşitli unsurları harekete geçirme gayretindedir.

Lojistik sorunlar nedeniyle yatırımlar tüketim merkezlerine yakın yerlerde yoğunlaşmıştır. Moskova, St. Petersburg ve Rostov Bölgesi üretim ve dağıtım kanallarına yönelik yatırımların arttığı bölgeler olarak ön plana çıkmaktadır. Son dönemde Novosibirsk'de de yatırım ve sanayi alanında kayda değer gelişmeler yaşanmakta ve bu bölgeler yatırım için uygun bölgeler haline gelmektedir.

2.3.3 Madencilik

Rusya'nın olağanüstü zenginlikteki doğal kaynak rezervleri ülkeyi dünyanın başlıca mineral kaynaklarından biri haline getirmektedir. Pek çok maden ve mineralde ülke, dünyanın en önemli üreticisi ve ihracatçısı konumundadır. Özellikle büyük petrol ve özellikle altın cevheri olmak üzere metal cevherleri bulunmaktadır. Rusya, dünya petrol üretiminin yaklaşık %11'ini, doğal gaz üretiminin dörtte birini, nikel ve kobalt üretiminin ise beşte birini gerçekleştirmektedir.

Ülke aynı zamanda önemli bir kömür, demir cevheri, demir dışı metaller, altın, platin ve elmas üreticisidir. Ülkedeki minerallerin üretimi genellikle tek bir işletme tarafından gerçekleştirilmekte olup, bu işletmeler dünya piyasalarını da yönlendirmektedir. Örneğin büyük elmas üreticisi Almazy Rossii-Sakha dünya üretiminin dörtte birini gerçekleştirmektedir. Norilsk Nickel'in dünya nikel üretiminin üçte birini ve platin üretiminin %40'ını gerçekleştirdiği tahmin edilmektedir. Dünyanın en büyük üçüncü alüminyum üreticisi olan Rus Alüminyum Şirketi (RusAl) ise Rus iç pazarının alüminyum ihtiyacının % 75'ini karşılamakta ve dünya alüminyum üretiminin %12-13'ünü gerçekleştirmektedir.

1990'larda metallere olan iç talebin düşüş göstermesi ile demir ve demir dışı metallerin ihracatında önemli artış meydana gelmiş olup, ülkenin en önemli sektörlerinden biri ve katma değeri düşük olan çelik sektörüne kaymıştır. Bu ürünler, ABD ve Avrupa'da çelik üretimine girdi olmuştur.

Rusya'nın dünya kanıtlanmış petrol rezervlerinin %5-6'sını ve dünya doğal gaz rezervlerinin üçte birini karşıladığı tahmin edilmektedir. Ülke aynı zamanda dünyanın en büyük kömür üreticilerinden biridir. Önemli kömür yataklarına sahip Rusya'da kömürcülük sektörü Sovyet planlamacılar tarafından üretimin ekonomik olmadığından belirlenmesinden itibaren 1980'lerden beri bir krizle karşı karşıyadır. Petrol sektörü 2004 yılına kadar özel sektörün kontrolünde iken bu durum 2004 yılında devlet kontrolündeki Yuganskneftegaz'ın Rosneft isimli şirketinin Yukos petrol şirketini devralması ile fiili olarak değişmiştir. Boru hattı operatörü Transneft hala kamu işletmesi olarak faaliyet göstermekte olup, petrol boru hatlarında tekel konumundadır. Devlet kontrolündeki boru hattı Transneft'in tam kapasite ile çalışıyor olması nedeniyle Rus petrol şirketleri boru hattı dışında ihraç yolları arayışında olup, petrol fiyatları yüksek gittiği müddetçe en uygun yolun demiryolu taşımacılığı olduğunu düşünülmektedir.

2.3.4 İnşaat ve Müteahhitlik Hizmetleri

Rus inşaat sektörü 1990'lı yılların başında özelleştirilmiş olmakla birlikte, yeterli yatırımın yapılmaması nedeniyle finansmanı devlet tarafından yapılan konut, sanayi tesisleri ve diğer büyük projelerin tamamlanmasında büyük sıkıntılar yaşanmıştır. Son yıllarda istikrar kazanmasına ve yüksek büyüme oranları yakalamasına rağmen emlak piyasası halen "az gelişmiş" olarak nitelendirilmektedir. 2000'li yıllardan itibaren Rus ekonomisindeki hızlı büyüme özellikle Moskova ve diğer büyük kentlerde çağdaş konut, ofis ve modern alışveriş merkezlerine olan talebi artırmıştır. Konut ihtiyacı, ofis ve ticaret merkezlerine yönelik artan talep ve inşaat maliyetlerinin yüksekliği, yüksek miktardaki arza rağmen emlak fiyatlarının artmasına neden olmuştur. Dünya fiyatlarının çok üstünde olan emlak fiyatlarının orta-uzun vadede normal seviyelere düşmesi beklenmektedir. Son yıllarda artan çağdaş apartman ve villa talebi nedeniyle Rusya'da planlanan büyük ve küçük çaplı projeler hız kazanmıştır. Rusya'nın artan enerji ihtiyacının giderilmesi için yeni boru hatları inşaatları ve enerji santralleri ihaleleri açılmaktadır. Ulaştırma altyapısı ve endüstriyel alanda çok sayıda proje ihale edilmektedir.

Müteahhitlik hizmetleri sektöründe hem kentleşmeye hem de turizm yatırımlarına bağlı olarak gelişecek dikkate değer bir canlanma beklenmektedir. Moskova kent yönetimi 2012 yılında kentte 40 adet yeni otel inşaatına başlanacağını ve 2025 yılı itibarı ile kentte açılan yeni otel sayısının 300 olmasının hedeflendiğini açıklamıştır. Moskova kent yönetimi ise 20 yıl içinde gerçekleştirilmesi öngörülen ve kentin mevcut alanına 144.000 hektarlık yeni bir alanın katılmasını, gelecek 20 yılda kentin 144.000 hektarlık yeni alanında 60 milyon metrekarelik konut ve 45 milyon metrekarelik ticari gayrimenkul inşaatının gerçekleştirileceğini açıklamıştır. Moskova kenti büyüme planı Türk firmaları için müteahhitlik hizmetleri alanında çok çeşitli fırsatlar sunacaktır.

Pazarda inşaat malzemeleri alanında da büyük rekabet söz konusudur. İnşaat malzemeleri sektöründe Çin, Alman, G. Kore ve Amerikan firmalarının hakimiyeti gözlenmektedir. Rus inşaat pazarında binaların yaklaşık % 95'inin iç dekorasyonsuz teslim edilmesi ve tüketicinin evini kendisinin dekore etmesi gibi yeni eğilimlerin, yenileme pazarındaki büyümeyi tetikleme beklenmektedir. İç dekorasyon ürünlerine olan talep büyümeye devam etmektedir. Çimento, beton karışımları, alçıpan, plastik pencere gibi temel ürünler çoğunlukla Alman teknolojisi kullanılarak ülkede üretilmektedir. Knauf (Almanya) gibi dünyada sektör lideri konumunda olan çeşitli firmaların ülkede üretim tesisleri bulunmaktadır. Samsung ve LG Chem gibi Güney Kore firmaları da son yıllarda pazara kurdukları temsilci ofisler aracılığı ile girmiş olup, pencere sistemleri ve ev dekorasyonu kullanımına yönelik yapay taş satışı gerçekleştirmektedir.

2.3.5 Turizm

Ziyaretçilerin yaklaşık 2/3'si eski Sovyet Cumhuriyetlerinden gelen Rusya, yılda ortalama 22 milyon turist tarafından ziyaret edilmektedir. Almanya, Finlandiya, ABD, İngiltere, İtalya, Fransa, Japonya ve son yıllarda Güney Kore ülke turizmi açısından başlıca pazarlardır.

Rusya, tur paketlerinin pahalı olması, otel altyapısının yeterli olmaması ve otel fiyatlarının yüksek olması, vize temininde sıkıntılar bulunması, güvenlikle ilgili olumsuz imaj gibi nedenlerle yeterli turist sayısına ulaşamamaktadır.

Ülkenin turizm altyapısı yeterince gelişmemiştir. Tesisler ve otel kapasitesi yeterli kalitede değildir. Mevcut otel altyapısını geliştirmeye yönelik projelerin büyük çoğunluğu Moskova'da gerçekleştirilmiştir. Dünyanın önde gelen beş yıldızlı otel zincirleri olan Radisson (ABD), Kempinski (Almanya), Marriott International (ABD), Intercontinental (İngiltere), Holiday Inn (ABD), Best Western (ABD), Hyatt (ABD), Rocco Forte (İngiltere) ve Sheraton (ABD) 1990'ların ortalarından itibaren pazara girmeye başlamıştır.

Rus turistler için en popüler ülkeler Türkiye, Çin ve Mısır'dır. Bu ülkelerin tercih edilmesinin ticari gerekçeleri de bulunmaktadır.

2.3.6 Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Limanlar

63 limana sahip olan Rusya Federasyonu'nun Karadeniz'de de 12 limanı mevcuttur. Artan petrol ihracat hacimleri ile başa çıkılabilmesi için limanlarda yatırıma gereksinim bulunmaktadır. Transneft, ihracat kapasitesinin artırılmasına dönük çeşitli projeler yürütmektedir. Ülkenin petrol ihracatının büyük bölümünün Transneft tarafından taşınmasına rağmen artan ihracat hacimleri nedeni ile özellikle Karadeniz limanları için demiryolları da kullanılmaktadır. Limanlara demiryolu ile ulaşan ham petrol daha sonra tankerlere yüklenmektedir. Ayrıca, Karadeniz'deki limanlardan Tuapse, Gelincik ve özellikle Kavkaz limanı için modernizasyon projeleri başlatılmaktadır.

Telekomünikasyon

Mobil iletişim hizmetleri GSM, CDMA-450, AMPS ve DAMPS standartlarında sağlanmaktadır. GSM %80 pazar payı ile pazara hakim durumdadır. Pazardaki mobil iletişim şirketleri Mobile TeleSystems (MTS, pazarın % 31'ine sahip), Megafon (pazarın %29'una sahip) ve Vimpelcom (pazarın % 23'üne sahip)'dur.

Rusya'da internet erişimi ve kullanımı giderek artmaktadır. Aynı zamanda e-ticaretin rolü de giderek önem kazanmıştır. Online perakendeciliğin mağaza dışı perakendecilikten aldığı pay Euromonitor'e göre 2014 yılında % 69'a ulaşmıştır.

Ulaştırma Altyapısı

870 000 km uzunluğunda (738 000 km'si asfaltlı) karayolu ağına sahip olan ülkede, karayollarının durumu batı standartlarının gerisindedir. Yollardaki ölümlü kazalar yüksek düzeydedir. Moskova ve St. Petersburg arasında yeni bir yol inşası ve Moskova'da bir çevre yolu inşası son yıllarda sektördeki en göze çarpan projeler arasındadır.

Yolcu taşımacılığı sistemi Sovyet dönemi sonrasında değişmeye başlamıştır. Trafikteki özel araç sayısı hızla artmıştır. Yolcu taşımacılığında demiryolları %42, havayolları %22 paya sahiptir. Şehir içi yolcu taşımacılığında metro önemli bir yer tutmaktadır. Sekiz kentte (Moskova, St. Petersburg, Nizhny Novgorod, Kazan, Novosibirsk, Samara, Yekaterinburg ve Volgograd) metro bulunmaktadır.

Moskova'da üç büyük havalimanı (Sheremetyevo, Domodedovo and Vnukovo) bulunmaktadır. Dördüncü havalimanı olan Bykovo yalnızca kargo taşımacılığı ve acil uçuşlara tahsis edilmiştir. Uluslararası uçuşlar Sheremetyevo ve Domodedovo üzerinden gerçekleştirilmektedir. 2000'li yıllarla birlikte, hava trafiği ve yolcu sayısında önemli ölçüde artış gözlenmektedir. Hava taşımacılığı sisteminde ve filolarda hala modernizasyon ihtiyacı bulunmaktadır.

Rus demiryolları, işletilen demiryolu hatlarının uzunluğu ve büyüklüğü bakımından dünyada ABD'dekinden sonra ikinci, ulaşım sistemi olup elektrikleştirilmiş ana demiryollarının uzunluğu bakımından ise dünyada ilk sıradadır. Rusya Federasyonu, tek başına, bütün dünya demiryolları yük nakli hacminin yüzde %20'sini ve yolcu nakli hacminin yüzde %10'u gerçekleştirmektedir. Demiryolları ülkenin nakliye sisteminin başlıca unsuru olup, ülkenin toplam yolcu ve yük ulaşımındaki payı ise yüzde %40'ını aşmaktadır.

2.3.7 Enerji

Gaz sektörü devlet kontrolündeki Gazprom egemenliği altındadır. Novatek, Lukoil, Rosneft, Surgutneftegaz, Gazpromneft doğal gaz üretimi gerçekleştiren diğer şirketlerdir. Gazprom, dünya doğal gaz rezervlerinin üçte birini kontrol etmektedir. İç fiyatlar dünya fiyatlarının yaklaşık %20'si kadardır. Ucuz doğal gaz Rus sanayi sektörünü desteklemekte ve hanehalkı enerji fiyatlarını düşük düzeyde tutmaktadır.

Rusya dünyadaki dördüncü büyük elektrik enerjisi üreten ve tüketen ülke konumundadır. Ülkede 440 adet enerji istasyonu bulunmaktadır. Elektrik üretiminin büyük bölümü jeotermal üretime dayanmaktadır. Bunun % 46'sı gaz, % 18'i kömür ile elde edilmektedir. Üretimin % 18'i ise hidroelektrik kaynaklıdır. Elektrik üretiminin % 17'si ise nükleer santrallerden elde edilmektedir. Rusya, 10 yerde 31 nükleer enerji tesisi işletmektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının toplam üretimdeki payı yalnızca % 1'dir.

Rus hükümeti enerji sektöründe reforma 2002 yılında başlamıştır. Reform programının amacı eskiyen enerji ve ısıtma altyapısının yenilenmesidir. Yeniden yapılanma ile enerji üretim, nakil ve satış şirketlerinin birbirinden ayrılması ve özelleştirmesi gerçekleştirilmiştir. Hatlar ise yasal denetim altına alınmıştır. Üreticilerin pazar fiyatlarını oluşturmasına izin verilmemekte, dağıtım hatları devlet kontrolü altında tutulmaktadır.

2.3.8 Bankacılık

Rusya'daki ticari bankacılık 1980'li yılların sonunda şekillenmiştir. 1988 yılında kooperatifler yasası ile devlet bankaları dışında ilk bankalar oluşturulmuştur. 1990'lı yılların başındaki enflasyonist dönemde bankacılık karlı hale gelmiş, bankalar asli bankacılık görevleri dışındaki faaliyetlerden önemli kazançlar elde ederek genişlemişlerdir. 1994 yılında banka sayısı 2500'ün üzerine çıkmıştır. Sıkı olmayan düzenleme ve lisans politikaları da sayısal artışta etkili olmuştur. Bankalar, Rusya Federasyonu'ndaki özelleştirme ile de büyük işletmelerin hisselerine sahip olmuşlardır. 1995 sonrasında Rublenin aşırı değerlenmesi ve bankaların bu ortamda dövizde açık pozisyon almaları ve önemli miktarda (vadeli) forward kontrata gitmeleri 1998 krizinde bankaları taahhütlerini yerine getiremez durumda bırakmıştır. Diğer taraftan, kurun baskı altında, reel faizlerin ise yüksek olduğu kriz öncesi dönemde bankalar kısa dönemli hazine kağıtlarına yatırım yapmışlardır. Ağustos 1998 de devletin moratoryum ilan etmesi bankaları likidite problemi ile karşı karşıya bırakmış, devalüasyon sonrası aktiflerde yabancı para cinsinden çok büyük düşüşler oluşmuştur. Bu ise bankaların büyük kısmının batmasına sebep olmuş ve devlet desteği olmaksızın faaliyetlerini sürdürmelerini imkansız hale getirmiştir.

3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

3.1 Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) 1990'lar süresince Rusya'nın büyüklüğü ve ekonomik potansiyeline rağmen yetersiz düzeyde kalmıştır. Siyasi istikrarsızlık, ekonomik belirsizlik, yasal boşluklar ve ülkedeki iş ortamını olumsuz yönde etkileyen düzenlemeler ve vergi yükü ülkeye doğrudan yabancı yatırım girişini olumsuz yönde etkileyen unsurlar olmuştur. 2000'li yılların başından itibaren doğrudan yabancı yatırımlar dikkate değer artış kaydetmeye başlamıştır.

2016 yılında gerçekleşen doğrudan yabancı yatırımlar, 2015 yılına göre % 62'lik bir artış göstererek 19 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. İş ortamının belirsizliği ve bu alanda yaşanan sorunlara rağmen Rus pazarının sunduğu güçlü fırsatlar nedeni ile ülkeye yabancı yatırım girişinin artmaya devam edeceği düşünülmektedir.

Özel Ekonomik Bölgeler

Rus hükümeti ülkenin doğal kaynaklara dayalı ekonomisini inovasyona dayalı bir ekonomiye dönüştürme vizyonuna destek olması amacı ile Ekonomik Gelişme ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Özel Ekonomik Bölgeler" kurulması kararı almıştır. Halihazırdaki mevzuata göre 4 farklı türde 28 ÖEB bulunmaktadır: Sanayi ve İmalat bölgeleri: Tataristan Cumhuriyeti (Alabuga), Lipetsk, Samara, Sverdlovsk, Pskov ve Kaluga bölgeleri Teknoloji ve İnovasyon bölgeleri: Moskova, St. Petersburg, Tomsk ve Moskova Bölgesi (Dubna) ve Tataristan Cumhuriyeti Turizm bölgeleri: Altay Cumhuriyeti, Buryatya Cumhuriyeti, Altay Bölgesi, Stavropol Bölgesi, Primorsky Bölgesi, Krasnodar Bölgesi kümelenmesi, İnguşetya Cumhuriyeti, Dağıstan Cumhuriyeti, Kuzey Osetya-Alania Cumhuriyeti, Adigeya Cumhuriyeti, Kbardino-Balkar Cumhuriyeti, Karaçi-Çerkes Cumhuriyeti, Çeçen Cumhuriyeti Liman bölgeleri (lojistik merkezleri kkurulmasına yönelik olarak): Ulyanovsk (Volga bölgesi), Murmansk ve Khabarovsk (Uzakdoğu) bölgeleri Asya Organize Sanayi Bölgesi, Türk firmalarının en yoğun olarak bulunduğu ÖEB'dir.

Özel Ekonomik Bölgelerde Tanınan Ayrıcalıklar

Vergi Kolaylıkları

Gelir vergisi: ÖEB sakinleri için % 20 yerine % 0 ila % 13,5 arasında uygulanır. Bir kümelenme içerisinde yer alan Teknoloji ve İnovasyon bölgeleri ve Turizm bölgelerinde yerleşik firmalar gelir vergisinden muaftır. 10-15 yıl için taşımacılık ve emlak vergilerinden muafiyet bulunmaktadır. Federal düzeyde yatırımcılar arazi vergisinden 5 ila 10 yıllığına muaf tutulmaktadır. Bölgelerde yatırımcılara devlet destekli modern taşımacılık, sosyal, gümrük ve diğer altyapı hizmetleri sağlanmaktadır. Bölgelerde özel gümrük rejimi uygulanmaktadır. Söz konusu özel rejim, serbest gümrük bölgesi rejimi olup, ÖEB alanı içinde yerleşik yatırımcılar ithalatta gümrük vergisi ve KDV'den muaftır.

Bürokratik engellerin azaltılması amacı ile "tek pencere" uygulaması getirilmiştir. Uygulama kapsamında yatırımcı bürokratik işlemlerle ilgili tüm dokümanları özel bir kuruluşa ibraz etmekte ve böylelikle yatırım projesinin ilk aşamalarında zamandan tasarruf edilmektedir.

Kalifiye insan kaynaklarına erişim daha kolaydır. Kalifiye yabancı personel istihdamında kolaylaştırılmış bir göçmenlik rejimi uygulanmaktadır. ÖEB mukimi statüsü elde edilmesi için 4 adım gerekmektedir: Şirket kaydı ve iş planı yapılması; R.F. Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'na başvuru yapılması; Uzman komitesi tarafınca başvurunun kabul edilmesi; Yatırımcı, Ekonomik Kalkınma Bakanlığı ve ÖEB yönetimi arasında üçlü bir sözleşmenin imzalanması.)

3.2 Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Şirketler, ancak yetkili devlet kuruluşlarına kayıt işleminden sonra hükmi şahsiyet kazanmaktadır. Rusya Federasyonu'nda tamamen yabancı sermayeli şirket kurmak da mümkündür. Yabancı firmalar Rusya Federasyonu'nda şirket kurabilecekleri gibi temsilcilik ofisi de oluşturabilirler. Bu açıdan, yabancı şirketlerin kayıt işlemleri iki başlık altında yapılmaktadır. Bunların birincisi tescil (registration) işlemi, diğeri ise kabul (accreditation) işlemidir. Tescil işlemi yabancı sermayeli firmalara, Rusya Federasyonu'nda kar sağlayıcı işlemler dahil olmak üzere her türlü ticari ve ekonomik içerikli faaliyette bulunma hakkı sağlamaktadır. Buna karşılık akredite firmalar kendi ülkelerindeki ana firmanın temsilcisi olarak ve genellikle kar getirici faaliyette bulunmamak üzere kayıt işlemi yaptırmış olmaktadır. Temsilci ofislerin temel fonksiyonu, Rusya dışındaki merkez ofisin ticari ilişkilerini kurmak ve yürütmek, onun adına pazarlama çalışmaları yapmak, gerektiği takdirde kontratlar imzalamaktır. Rusya Federasyonu kanunlarına göre temsilci ofislerin ayrı kanuni şahıs hükmiyeti yoktur. Temsilci ofisleri bizzat ticari aktivitede bulunmaları ve Rusya Federasyonu kaynaklı gelir elde etmeleri halinde ise normal bir şirket gibi vergi yükümlüsü sayılıp vergilendirilirler.

3.3 Rusya'da Temsilci Ofisler

Ruble ve/veya döviz hesabı açabilirler. Temsilci ofisler giderlerini Ruble ve döviz hesaplarından karşılayabilirler. Temsilci ofisler gümrükleme yapabilirler, stok tutabilirler. Temsilci ofisler, ofis kira ödemelerinde KDV'den muaftır. Temsilci ofislerin kullanımı için geçici olarak ithal edilen ofis ekipmanları ve taşıtlar gümrük vergi ve harçlarına tabi değildir. Ancak gümrük idaresi yeni bir uygulama başlatarak, nakil vasıtalarında muaf tutulan tutar kadar depozito talep etmektedir.

Diğer taraftan, Rus mevzuatına göre yabancı tüzel ve gerçek kişiler yatırımcı olarak ortaklıklarda ve/veya ekonomik topluluklarda da yer alabilirler. Yabancı ortaklı ticari işletmeler iki şekilde kurulabilmektedir. Ortaklıklar, yeni bir işletmenin kurulması veya mevcut bir işletmenin hisselerinin

yabancı yatırımcı tarafından satın alınması ile oluşturulabilir. Ticari işletmelerde sermayeye katılım parasal değerler, maddi varlıklar, menkul kıymetler, kullanma hakları şeklinde olabilir. Sermaye katkısı olarak yurtdışından gönderilen dövizler Rubleye çevrildikten sonra sermaye olarak yatırılmaktadır. Yabancı, gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan şirketler ise limited ve anonim şirket ile mevzuatın imkan tanıdığı ortaklık statüleri şeklinde oluşturulmaktadır. Limited Şirket Kanunu Ocak 1998 yılında yayınlandığı için bu tarihe kadar, yabancı sermayeli şirketlerin Anonim şirket şeklinde oluşturulduğu görülmektedir. Kanun çıkana kadar, Limited Şirketlerle ilgili belirsizlikler de yabancı şirketleri bu yola itmiştir. Kanun, bu belirsizlikleri ortadan kaldırmıştır.

imited Şirketler : Kuruluş ve yönetim işlemleri Anonim şirketlere göre daha basittir. Bir veya birkaç kişi tarafından kurulmuş ve sermayesi paylara bölünmüş ticari topluluklardır. Limited şirketlerin kurucuları şirketin borçlarından sorumlu değillerdir ve muhtemel zararlar için şirketteki payları kadar risk taşırlar. Ticaret Siciline kaydedildiği anda kurulmuş sayılırlar.

Anonim Şirketler (ZAO): Anonim Şirketler açık veya kapalı olarak kurulabilmektedir. Bu husus, kuruluş sözleşmesinde ve şirket unvanında belirtilir. Temel fark hisse devrindedir. Açık anonim şirketlerde hissedarlar kendi hisselerini diğer ortaklardan habersiz 3. kişilere devredebilirler. Hissedarların sayısı için bir sınırlama yoktur. Kapalı anonim şirketlerde ise hisse devrinde diğer ortaklara öncelik tanınır. Hissedar sayısı 50'den fazla olamaz.

4. DIŞ TİCARET

4.1 Genel Görünüm

2000 yılından itibaren Ruble'nin yeniden değerlenmeye başlaması ve petrol ihracatı gelirlerindeki artış sayesinde yeniden artmaya başlayan iç talebe bağlı olarak küresel kriz öncesinde ithalatta artış eğilimi gözlenmiştir. İthalat hacmi 2008 yılında %31 artış göstermiştir. Küresel mali kriz nedeni ile iç talepte düşüş olmuş; bu nedenle ülkenin ithalat hacminde 2009 yılında ciddi ölçüde daralmıştır. 2010 yılında krizden çıkış sürecinin başlaması ile birlikte Rusya'nın ihracatında % 31, ithalatında ise % 37 artış olmuştur. 2013 yılında ülkenin dünyaya ihracatı yalnızca % 0,3 artış kaydetmiştir. Aynı dönemde dünyadan ithalat ise % 0,5 oranında artmıştır. Düşen petrol fiyatları ve Ruble'nin değer kaybı nedeni ile dış ticaret hacmi 2014 yılında % 8 oranında azalmıştır. Ülkenin dünyadan ithalatı % 10,3, dünyaya ihracatı % 6,7 daralmıştır. 2015 yılında dış ticarete sert bir düşüş yaşanmış; ülkenin dış ticaret hacmi 526,6 milyar dolara gerilemiştir. 2018 yılında Rusya'nın toplam ihracatı 450 milyar dolar, ithalatı ise 238 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkenin ticaret fazlası ise 130 milyar dolardan fazladır.

RUSYA'NIN DIŞ TİCARETİ (1000\$)				
YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	285,491,052	182,257,214	467,748,266	103,233,838
2017	359,151,975	228,212,750	587,364,725	130,939,225
2018	449,347,157	238,151,375	687,498,532	211,195,782

Trademap, 2020

4.2 İhracat

Rusya, Uluslararası Ticaret Merkezinin 2018 yılı verilerine göre % 2,3 payıyla dünya ihracatında 14. sıradadır. 2018 yılı ihracatı 2017'ye göre % 25 oranında artışla 449.347 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı ithalatı 2017'ye göre % 4 oranında artışla 238.151 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı ihracatında önde gelen ülkeler, Çin, Hollanda, Almanya, Belarus ve Türkiye'dir. 2018 yılı verilerine göre, Rusya'nın ihracatında ilk sıralarda, ham petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen ham yağlar, taşkömürü, taşkömüründen elde edilen briketler, topak ve benzeri katı yakıtlar, demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller, buğday ve mahlut, işlenmemiş alüminyum yer almaktadır.

• Rusya'nın İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	73,7	93,3	129,0
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	46,0	58,2	78,1
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	45,2	14,1	63,7
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	8,9	13,5	17,0
1001	Buğday ve mahlut	4,2	5,8	8,4
7207	Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	4,5	6,0	8,0
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	4,1	43,4	7,5
7601	İşlenmemiş alüminyum	5,0	5,5	5,3
7102	Elmaslar	4,8	4,7	5,0
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalın >=6 mm	3,2	4,0	4,5
7403	Aritilmiş bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	2,4	3,6	4,1
7110	Platin, paladyum, rodyum, iridyum, osmiyum, rutenyum (ham, pudra vb.)	2,4	3,3	3,6
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	2,4	3,1	3,4
3105	Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları	2,6	2,7	3,4
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	0,4	1,2	3,2
3102	Azotlu mineral/kimyasal gübreler	2,2	2,3	2,8
0303	Balıklar (dondurulmuş)	2,0	2,1	2,6
7201	Dökme demir (pik) aynalı demir (kütle, blok vb. İlk şekillerde)	1,2	1,6	2,2
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	1,5	2,0	2,1
3104	Potaslı mineral/kimyasal gübreler	1,9	2,1	2,0

Ticaret Bakanlığı,2020

4.3 İthalat

2018 yılı verilerine göre % 1,2 payla dünya ithalatında 22. sıradadır. 2018 yılı ithalatında önde gelen ülkeler, Çin, Almanya, ABD, Belarus ve İtalya. Türkiye, ülkenin ithalatında 12. sıradadır. (Trademap) Rusya'nın ithalatında tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış), telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar, kara taşıtları için aksam, parçaları, ısı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar, otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları, otomatik bilgi işlem makineleri ve üniteleri ilk sıralarda bulunmaktadır.

Rusya'nın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜN	2016	2017	2018
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	6,7	8,4	9,4
8708	Kara taşıtları için aksam ve parçaları	5,7	7,9	9,0
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	6,9	8,4	7,8
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	6,0	6,7	7,3
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	6,6	1,7	7,1
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	3,8	5,1	5,9
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar	6,1	6,9	2,6
2818	Suni korendon alüminyum oksit ve hidroksit	1,3	1,5	2,2
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	1,6	1,8	2,0
8707	Kara taşıtları için karoserileri	1,1	1,5	2,0
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1,0	2,0	2,0
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	1,4	1,8	2,0
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1,3	1,7	1,9
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	1,6	1,7	1,9
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavator, küreyici, yükleyici vb.	0,7	1,5	1,8
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	1,1	1,5	1,7
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	1,3	1,7	1,7
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	1,3	1,6	1,7

Ticaret Bakanlığı, 2020

5. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

5.1 Genel Görünüm

SSCB döneminde de Türkiye'nin önemli bir ticaret ortağı konumunda olan Rusya ile ticari ilişkiler 1992 yılında Birliğin dağılmasından sonra da artarak devam etmiştir.

Türkiye-Rusya Dış Ticaret Değerleri (milyon \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	643.903	3.886.583	4.530.486	-3.242.680
2001	924.107	3.435.673	4.359.780	-2.511.566
2002	1.172.039	3.891.722	5.063.761	-2.719.683
2003	1.367.591	5.451.316	6.818.907	-4.083.725
2004	1.859.187	9.033.138	10.892.325	-7.173.951
2005	2.377.050	12.905.620	15.282.670	-10.528.570
2006	3.237.611	17.806.239	21.043.850	-14.568.628
2007	4.726.853	23.508.494	28.235.347	-18.781.641
2008	6.483.004	31.364.477	37.847.481	-24.881.473
2009	3.202.398	19.450.085	22.652.483	-16.247.687
2010	4.628.153	21.600.641	26.228.794	-16.972.488
2011	5.992.633	23.952.914	29.945.548	-17.960.281
2012	6.680.586	26.625.286	33.305.872	-19.944.700
2013	6.964.209	25.064.214	32.028.423	-18.100.004
2014	5.943.014	25.293.392	31.239.105	-19.347.679
2015	3.588.657	20.401.756	23.990.413	-16.813.099
2016	1.732.954	15.162.386	16.895.340	-13.429.432
2017	2.734.316	19.514.094	22.248.410	-16.779.778
2018	3.401.617	22.306.475	25.708.092	-18.904.858
2018/5	1.369.832	9.947.688	11.317.520	-8.577.857
2019/5	1.466.986	9.005.067	10.472.053	-7.538.081

Ticaret Bakanlığı, 2020

5.2 İhracat

Türkiye'nin Rusya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018	Değişim 2017/2018 %
0805	Turunçgiller (taze veya kurutulmuş)	270	332	301	-9
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	108	136	178	31
0809	Kayısı, kiraz, şeftali (nektarin dahil), erik ve çakal eriği (taze)	27	108	123	14
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	15	47	103	122
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	45	46	90	93
0806	Üzümler (taze veya kurutulmuş)	4	123	71	-42
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	15	56	71	27
0810	Diğer meyveler (taze)	8	15	49	237
8716	Taşıtlar için römorklar, yarı römorklar vb. İle aksam-parçaları	7	35	48	38
0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	34	37	46	24
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	30	29	46	61
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. Eşya	33	37	45	22
6006	Diğer örme mensucat	4	18	44	141
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	3	20	43	121
8403	Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları	17	30	36	20
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	20	29	35	21
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	19	27	34	28
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	2	8	33	287
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	18	27	32	19

Ticaret Bakanlığı, 2020

5.3 İthalat

Türkiye'nin Rusya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜN	2016	2017	2018	Değişim 2017/2018 %
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	5.202	6.578	6.418	-2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.170	3.289	5.136	56
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	1.005	1.480	1.415	-4
7207	Demir/alaşımız çelikten yarı mamuller	563	761	1.242	63
1001	Buğday ve mahlut	491	582	1.057	81
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri- genişlik 600mm. Fazla	564	1.028	912	-11
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	562	684	868	27
7601	İşlenmemiş alüminyum	618	548	603	10
7403	Aritılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	433	540	542	0
7201	Dökme demir (pik) aynalı demir (kütle, blok vb. İlk şekillerde)	97	244	296	22
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	726	398	255	-36
7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış (600mm. Den geniş)	146	222	251	13
1005	Mısır	76	171	233	36
2302	Hububat ve baklagillerin kepek, kavuz ve diğer kalıntıları	127	152	164	8
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	143	163	139	-15
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	230	134	133	-1
7225	Alaşımız çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	54	68	122	80
2814	Saf amonyak/amonyağın sulu çözeltileri	89	111	118	6
7408	Bakır teller	78	70	106	52

Ticaret Bakanlığı, 2020

5.4 İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

ANLAŞMA ADI	ANLAŞMA TARİHİ
Ticaret ve Seyrifeşain Anlaşması	8.10.1937
Ticari ve Ekonomik İşbirliğine Dair Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına ilişkin Anlaşma	25.02.1991
Ticari, Ekonomik, Sınai, Bilimsel-Teknik İşbirliğinin Geliştirilmesi Hakkında Uzun Vadeli Program	15.12.1997
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyon Protokolleri (13. Dönem KEK Toplantısı Protokolü)	1.12.2014
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyon 14. Dönem Toplantısı Protokolü	12.10.2016
Türkiye-Rusya Federasyonu Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyon 15. Dönem Toplantısı Protokolü	21.10.2017

Ticaret Bakanlığı, 2020

6.DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

6.1 Dış Ticaret Politikası

Rusya Federasyonu'nun Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşması bulunmaktadır. Ülkenin Avrupa Birliği ile Şubat 1996'dan geçerli olmak üzere bir ortaklık ve işbirliği anlaşması bulunmaktadır. Rusya, Beyaz Rusya ve Kazakistan arasında, 2014 yılında Ermenistan ve 2015 yılında Kırgızistan'ın da dahil olduğu 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren Gümrük Birliği kurulmuş bulunmaktadır. Ayrıca Rusya, 23 Ağustos 2012 tarihinden itibaren DTÖ'nün 156'ncı üyesi olmuştur.

Rusya, 2006-2007 yıllarında BDT üyesi ülkelere sağlamakta olduğu ucuz enerji desteğini önemli ölçüde daraltmıştır. Bu da ülkenin ucuz gazı bundan böyle Sovyet dönemi sonrası bir işbirliği desteği olarak kullanmayacağı anlamına gelmektedir. Bununla birlikte Rusya'nın Sovyet dönemi sonrasında yeniden ekonomik entegrasyon için BDT yerine Avrasya Ekonomik Topluluğu'nu (Eurasec) daha verimli bir araç olarak görmeye başladığı gözlenmektedir. 2000 yılı Nisan ayında kurulan Eurasec, halihazırda Rusya, Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistan'dan oluşmakta olup, Ermenistan, Ukrayna ve Moldova üyelik öncesi gözlemci statüsündedir. Avrasya Gümrük Birliği'nin temelini Avrasya Ekonomik Topluluğu oluşturmaktadır. 1 Ocak 2015 tarihinde imzalanan Avrasya Ekonomik Birliği Antlaşması Gümrük Birliği kapsamında, RF'de yerleşik herhangi bir Türk firması, ithalatını RF gümrüklerinde gerçekleştirmiş olduğu ve/veya RF'de ürettiği herhangi bir ürünü (hassas ürünler veya tarife kontenjanı gereken ürünler saklı kalmak kaydıyla) fatura, sevk irsaliyesi ve satış sözleşmesi belgeleri ile birlikte, üye ülkelere gümrüksüz sevk edebilecektir. Gümrük tarifeleri 1 Ocak 2010 tarihi itibarı ile tek tarife haline gelmiştir. Ayrıca bu tarihten itibaren lisans ve tarife dışı engellerde de ortak uygulamaya geçilmesi planlanmıştır. Ortak Gümrük Kodu ise 1 Temmuz 2010 tarihinden itibaren uygulamaya başlamıştır.

Rusya Federasyonu tarafından ihraç ürünlerimizin ülkeye girişine getirilen bir kolaylık, ülkemizin ithalatta uygulanan ülke preferans sistemine dahil edilmesidir. Bu sistemle Rusya Federasyonu'na ihraç edilecek Türk mallarının %25 oranında gümrük vergisi indirimi ile ülkeye girmesine imkan sağlanmıştır.

İthalat Rejimi

İthalat Lisansı

Televizyon, tütün ürünleri, etil alkol ve votka, silah, patlayıcılar, askeri malzeme, radyoaktif maddeler ve atıklar, narkotik maddeler, kıymetli maden ve taşların ithalatında ithal lisansı alınması gerekmektedir. Söz konusu lisanslar genel olarak Ticaret Bakanlığı tarafından verilmektedir.

İhracat Rejimi

İhraç Vergileri

Rusya Federasyonu gelir elde etmek amacıyla bazı mallar itibarıyla ihracat vergisi uygulamasına geçmiştir. Başlangıçta bu vergi doğal gaz ve petrole konmuşken zaman içerisinde diğer mallara da yayılmıştır. Vergi %5 ile 30 arasında değişmektedir. Vergi konulan bazı önemli maddeler gübre, kağıt, kereste, bazı demir ve demir dışı metallerdir.

6.2 Tarifeler ve Diğer Vergiler

6.2.1 Genel Olarak Gümrük Vergileri

İthal mallar; Gümrük vergileri, KDV, bazı ürünlere uygulanmakta olan özel tüketim vergileri olmak üzere 3 çeşit vergiye tabidir.

Rusya “Uluslararası Armonize Eşya Tanımı ve Kodlama Sistemi”ni kullanmaktadır. Buna göre ülkeye giriş yapacak mallar, 97 ürün kategorisinden biri içinde değerlendirilmekte olup, gümrük vergileri gümrüklerde bu sınıflandırmaya göre uygulanmaktadır. Gümrük vergileri yüzde olarak ya da birim başına Avro cinsinden veya bu iki yöntemin birleşimi üzerinden uygulanmaktadır. Rusya’da birçok mal grubunda gümrük kıymetlerinin tesbiti açısından referans fiyat uygulaması yapılmaktadır. Rus Gümrük İdaresince fiyat açısından riskli olduğu değerlendirilen bazı mallarda belirlenen asgari kıymetlerin altında kalan beyanlar kabul edilememekte, malın girişine ancak asgari kıymet üzerinden vergi alınması kaydıyla izin verilmektedir. Bu uygulama Gümrük Teşkilatı içinde sirkülerler yoluyla yürütülmekte ve kamuya ilan edilmemektedir. Buna karşın, referans fiyat uygulaması bulunmayan mallar açısından ise, beyan edilen fiyatların gerçeğe uygunluğunu tespit etme her bir gümrük kapısı bağımsız hareket edebilmektedir.

Bağımsız Devletler Topluluğu’ndan ithalatta gümrük vergisi muafiyeti bulunmaktadır. En Çok Kayrılan Ülke (MFN) statüsündeki ülkelerden ithalatta en düşük gümrük vergisi oranları uygulanmaktadır. Rusya ile ticaretle yaklaşık 130 ülke MFN statüsünden yararlanmaktadır. Bu ülkeler arasında Rusya ile bir “Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması” bulunan AB ülkeleri de yer almaktadır. Birliğe Mayıs 2004’te katılan yeni üyeler de Anlaşma kapsamına bu tarihten itibaren alınmıştır. Rusya Federasyonu tarafından ithalatta uygulanmakta olan gümrük vergilerine ilişkin bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılması mümkündür.

<http://www.alta.ru/taksa-online/en/>.

6.2.2 KDV ve Diğer Vergiler

Uygulanan Katma Değer Vergisi oranı %18’dir. Ancak, sınırlı temel gıda malları ile çocuklara yönelik gıda ve giysilerde uygulanan oran ise %10’dur.

Özel tüketim vergisi ise lüks tüketim mallarına uygulanmaktadır. Bu vergiye tabi mallar ise alkol, bira, sigara, puro, tütün, petrol, düşük oktanlı otomobil benzini, yüksek oktanlı gaz, dizel yakıt, makina yağları, 90 beygir üzerindeki otomobillerdir. Rusya Federasyonu tarafından ithalatta uygulanmakta olan gümrük vergisi dışındaki vergilere ilişkin bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılması mümkündür.

<http://www.alta.ru/taksa-online/en/>

Ülkede uygulanan gümrük vergisi dışındaki tüm vergiler için:

http://www.nalog.ru/eng/taxation_in_russia/

6.2.3 Dış Ticaretle Standardizasyon Uygulamaları

Rusya’ya yapılan ihracatta bazı ürünler için istenilen GOST-R Uygunluk Belgesi 15 Mart 2015 tarihinde yürürlükten kaldırılmış ve Avrasya Birliği Sertifikası olarak adlandırılan EAC Gümrük Birliği Sertifikası yürürlüğe girmiştir.

EAC Sertifikası vermek üzere Rusya Federasyonu’nda 1518 laboratuvar ve 744 belgelendirme kuruluşu, Beyaz Rusya’da 232 laboratuvar ve 49 belgelendirme kuruluşu, Kazakistan’da 207

laboratuvar ve 73 belgelendirme kuruluğu yetkilendirilmiş olup, yetkilendirilen kuruluşların listesine Rusça olarak (<http://eurasiancommission.org/ru/docs/Lists/List/techreg.aspx>) adresinden ulaşılabilecektir. Ayrıca Rusya ve GB otoritelerince veterinerlik, bitki sağlığı, sağlık ve sinai g¼venlik kurallarına uygunluk belgeleri de talep edilmektedir. Rusya Federasyonu'nda 1 Temmuz 2013 tarihinden itibaren gıda sanayi ¼r¼nlerinde yeni teknik d¼zenlemeler y¼r¼rl¼ęe girmiştir. Buna g¼re tarım ve gıda sanayi firmalarının ISO 22000 belgesine sahip olmaları gerektiği belirtilmiştir.

Etiketle Rusça bilgiler bulunması zorunluluğu

Başlangıçta gıda malları için geçerli olan bu uygulama 1 Temmuz 1998 tarihinde gıda dışı malları da iercek şekilde genişletilmiştir. Etiketle malın adı, orijini, net ağırlığı, malın terkibi, ¼retim yılı, raf ¼mr¼, besleyici değeri, kullanım koşulları gibi bilgilerin Rusça olarak yer alması gerekmektedir. S¼z konusu etikete sahip olmayan malların satışı ise m¼mk¼n bulunmamaktadır. S¼z konusu şartlar her bir mal için GOSSTANDART'tan temin edilebilmektedir.

7. İş İNSANLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

7.1 Genel Bilgiler

Ticari faaliyette bulunan şirketlerin mali durumu ve g¼venilirlięi konusunda bilgi teminine y¼nelik bir veri tabanı mevcut değildir. Rusya Federasyonu'nda ticari faaliyette bulunmak için Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıt mecburiyeti yoktur. Bu nedenle, firma g¼venilirlięi konusunda b¼y¼k firmalar hariç kişisel g¼r¼řler ¼nemlidir.

Ticari ilişkilerin anlaşmazlıkla sonuçlanması ve yabancı firmanın mahkeme kararı ile haklı bulunması durumunda bile uygulamada takip hukukunun etkin olmaması nedeniyle alacakların tahsili m¼mk¼n olmayabilmektedir. Bu nedenle, mal bedelini garanti altına alacak ¼deme sistemlerine dış ticarete ağırlık verilmelidir.

Rusya Federasyonu'ndaki t¼ccarlar, yabancı firmaların Rusya Federasyonu'nda temsilcilik veya deposunun olup olmadığı hususuna ağırlık vermekte, k¼c¼k ve orta çaplı Rus t¼ccarlar sermayeleri oranında bu depolardan mal temini yoluna gitmektedirler. Doğrudan ithalat ise bu t¼r t¼ccarlarca tercih edilmemektedir.

Ticari ve mali mevzuatın karmaşık olması nedeniyle problemlerle karşılaşılacağı dikkate alınarak, gerekli konularda danışmanlık hizmeti alınmalı, ¼lke koşullarına hakim, Rusça - T¼rke eviri yapan terc¼man veya yerel personel kullanılmalıdır.

7.2 Pasaport ve Vize İşlemleri

Hizmet, hususi ve umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik Pasaport hamilleri 90 g¼n s¼reyle vizeden muaftır. Geçerli pasaporta sahip T¼rk vatandaşlarının pasaport dışında başka herhangi bir belge ibraz etmesine gerek olmamakla birlikte, pasaport geçerlilik s¼resinin asgari 30 g¼n olması gerekmektedir.

Rusya Federasyonu mevzuatı gereği, Rusya'ya seyahat etmek isteyen vatandaşlarımızın "g¼ kaydının" 7 iş g¼n¼ içinde yapılması gerekmektedir. Bu erevdede, ziyaretçiyi kabul eden tarafın (otel, yanında konaklanacak aile veya şahıs vb.) bildirimde bulunması gerekmektedir. Bildirim posta yoluyla

ya da doğrudan Federal Göç Kurumu birimlerine yapılabilir. Rusya içinde bölge değişikliği durumunda yeniden başvuru gerekmektedir.

Türk vatandaşları çalışma, ikamet, aile birleşimi, öğrenim, eğitim, ilmi araştırma ve montaj-bakım-onarım gibi özel meşruhatlı seyahatlerinde Rusya Federasyonu'nun ilgili temsilciliklerinden alınacak vizeye tabidirler.

7.3 Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

1-2 Ocak : Yeni Yıl

7 Ocak : Ortodoks Yeni Yılı

1-2 Mayıs : İşçi ve İlkbahar Bayramı

9 Mayıs : Zafer Bayramı

12 Haziran : Bağımsızlık Günü

7 Kasım : Milli Uzlaşma Günü

12 Aralık : Anayasa Bayramı

Rusya Federasyonu'nda, resmi tatil günleri cumartesi ve pazara denk gelirse, bir sonraki iş günü tatil olmaktadır. Çalışma saatleri Pazartesi-Cuma 09.00-18.00 arasındadır. Posta ofisleri, hafta içi 08.00-19.00 arasında, hafta sonları (Cumartesi) 10.00-14.00 arasında açık bulunmaktadır.

Rusya'nın başkenti Moskova'nın yerel saati Türkiye ile aynıdır. (GMT +3) Rusya'nın Uluslararası telefon kodu +7 'dir.

7.4 Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Rusya Federasyonu'nun ithalatında tüketim mallarının ağırlığı devam ettiği sürece ülkemiz menşeli tüketim mallarına bu pazarda ihtiyaç duyulması beklenilmektedir. Ülkemiz menşeli ürünler Rusya pazarında fiyat ve kalite olarak rakiplerine göre avantajlı konumda bulunmaktadır.

Moskova, St. Petersburg gibi büyük kentlerde artan harcanabilir gelir ve bölgelerin önemli kentlerindeki büyüme tüketim malları ihracatı bakımından önemli fırsatlar sunmaktadır. Özellikle otomotiv ve otomotiv yan sanayi, bilgisayar donanım ve yazılımları, kozmetik ve kişisel bakım ürünleri, inşaat malzemeleri, ev tekstili, iş ve maden makineleri, tıbbi malzeme ve ekipmanlar, ilaç, tekstil ve hazır giyim, deri ve kürklü giyim, ayakkabı, yaş meyve-sebze, gıda sanayi ürünleri gibi sektörlerde potansiyel bulunmaktadır. Moskova ve St. Petersburg haricindeki bölgelerde de fırsatların mevcudiyeti araştırılmalı, franchising'in ülkede giderek yaygınlaşmakta olduğu gerçeği gözden kaçırılmamalıdır.

Rusya pazarında başarı sağlayan firmalarımızın ortak özellikleri ülkede ofis, depo, mağaza kurmak sureti ile bir dağıtım ağı oluşturmak, ülke koşullarına hakim, vasıflı yerel personel istihdam etmek olmuştur. Firmalarımızın, Rusya'ya yönelik yatırım ve ihracata yönelik planlarında bu faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.

8. FAYDALI ADRESLER

T.C. MOSKOVA BÜYÜKELÇİLİĞİ

Adres: 7. Rostovskiy pereulok 12 115127 Moskova / Rusya Federasyonu

Telefon: +7 495 994 93 59 Fax: +7 495 956 55 97 E-posta: embassy.moscow@mfa.gov.tr

T.C. RUSYA ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ

Adres: Karyağdı Sok., No.5, 06692 Çankaya, (PK. 35 Kavaklıdere), Ankara

Telefon: +90 (312) 439 2122 Fax: +90 (312) 439 2122 E-posta: rus-ankara@yandex.ru

ST.PETERSBURG TİCARET ATAŞELİĞİ

Adres: 191036, 7-ya Sovetskaya Ulitsa, No:24, St.Petersburg - Rusya Federasyonu

Telefon: +7 812 271 25 90 Fax: +7 812 577 42 90 E-posta: petersburg@ekonomi.gov.tr

MOSKOVA TİCARET ATAŞELİĞİ

Adres: 7. Rostovskiy Pereulok, D.12, 115127, Moscow, Russian Federation

Telefon: +7 (499) 246 29 89, +7 (499) 246 39 89 Fax: +7 (499) 246 49 89 E-posta: moskova@ekonomi.gov.tr

RF TİCARET VE SANAYİ ODASI (The Chamber of Commerce and Industry of the Russian Federation (CCI of Russia))

Adres: Bldg. 1, 6/1, Ilyinka st., Moscow, 109012

Telefon: +7 (495) 620-00-09 Faks: +7 (495) 620-03-60 E-posta: tpprf@tpprf.ru

MOSKOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Adres: 411 S. Main Street, Moscow, ID 83843

Telefon: +7 208. 882.1800 Faks: - E-posta: staff@moscowchamber.com

RUS - TÜRK İŞADAMLARI BİRLİĞİ

Adres: Rusya Federasyonu 115184, Moskova Bolshoy Ovchinnikovsky per.,16

Telefon: +7 (495) 514 13 74 Faks: +7 (495) 514 13 75 E-posta: info@rtib.org Web: <https://www.rtib.org/tr>

KAYNAKÇA

1. T.C. Ticaret Bakanlığı: <https://ticaret.gov.tr/>
2. T.C. Dışışleri Bakanlığı: <http://www.mfa.gov.tr/>
3. ITC - International Trade Center (Uluslararası Ticaret Merkezi): <http://www.intracen.org/>
4. Trademap: www.trademap.org/
5. Dünya Bankası Türkiye: <https://www.worldbank.org/tr/country/turkey>
6. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK): <http://www.tuik.gov.tr/>